

روز ۲۶ اردیبهشت پنجمین مجمع عمومی انجمن نویسندگان کودک و نوجوان برگزار و اعضای هیأت مدیره و بازرسان جدید آن انتخاب خواهند شد.
از عمر این انجمن بیش از ۴ سال می گذرد و در این مدت بیش از ۲۴۰ نفر به عضویت آن درآمده‌اند.این انجمن در چهار سال گذشته فراز و نشیب‌های بسیار را از سرگذرانده و فعالیت‌های مختلفی داشته است.

برگزاری جشنواره بزرگ برگزیدگان ادبیات کودک و نوجوان، برگزاری نشست‌های فرهنگی، برگزاری جلسات شعر و قصه، برگزاری کلاس‌های آموزشی، صدور بیانیه‌های مختلف درباره رویدادهای ادبیات کودک و نوجوان و… از جمله فعالیت‌های این انجمن است، اما پیگیری مسألهٔ بیمه تأمین اجتماعی نویسندگان و اجرای طرح «فهرست سیاه‌ناشران» از فعالیت‌های مهم این انجمن به شمار می‌رود.
انجمن پس از سال‌ها پیگیری در آخرین روزهای سال ۸۰توانست دستور رئیس‌جمهور را برای حل مسألهٔ بیمه نویسندگان بگیرد و این روزها خبرهای خوشی در این زمینه در مطبوعات به چشم می‌خورد. طرح «فهرست سیاه‌ناشران»هم طرحی بود که انجمن برای احقاق حق نویسندگان در برابر ناشران تدوین کرد و تاکنون توانسته با تکیه بر این طرح چندین مورد اختلاف بین ناشر و مؤلف را پیگیری و در اکثر موارد حقوق مؤلف را احیا کند.

با این همه یکی از انتقادهایی که برخی از اعضا به انجمن وارد می‌کنند، کم بودن فعالیت‌های صنفی است. ما به سراغ تعدادی از

مطالبه‌یایاداوری آن‌گام بردارد.
در این راستاو در مجموع، به‌نظر می‌رسد که حرکت انجمن نویسندگان، حرکت قابل قبولی بوده است. با وجود همه نواقص- و من راستش کمی تعجب کردم وقتی دیدم برخی از اعضای قدیمی، انجمن را به چیزهایی منتهم کردند. من نمی‌دانم حرف‌های آن روز این دوستان درست بوده یاخرف‌های امروزشان، ولی دلم نمی‌خواست این اختلاف‌هایش بیاید. حرکت انجمن تا به امروز حرکت متعادلی بوده. اصل مشکل در جای دیگری است. نویسندگان نه از همدیگر طلبکارند و نه خواستار امتیاز ویژه و از این قبیل هستند. دوست دارند شأن و منزلت آنها در حد لازم-و نه بیشتر- حفظ بشود و این اتفاقی است که هیچ وقت روی نمی‌دهد و از این روست که ناراحتی‌هایی پیش می‌آید. من فکر می‌کنم جماعت نویسنده، قانع‌ترین افراد هستند و چیزی که طلب می‌کنند، بسیار بدیهی است و آن فضایی است که در آن امکان نوشتن خوب و خلاقیت به وجود بیاید یعنی یک فضای آرام و به دور از تنش، این را هم معتقدم که نوشتن حرکتی است فردی و روح آن زیاد با تشکیلات و کارهای جمعی سازگار نیست. بنابراین انتظار خاصی از انجمن نویسندگان ندارم و به همین مقدار که شرایطی فراهم شده که گهگاه دوستان دور هم جمع بشوند و گپی بزنند، راضی‌ام.

اولویت با کارهای صنفی باشد

محمدرضا شمس نویسنده و برگزیده جشنواره مطبوعات درباره انجمن می‌گوید: از نظر من فعالیت‌های انجمن در مجموع مثبت است. به

مسألهٔ دیگر بیمه بود. شاید بخشی از انتظارآتمان به حضور پررنگ‌تر فرهنگی انجمن در عرصه‌های مختلف باشد؛ هر چند کم‌کم دارد این اتفاق می‌افتد، ولی شاید همه دوست داشتند سریع‌تر این اتفاق بیفتد. شاید زمانی را که باید طی شود؛ نمی‌خواهیم تحمل کنیم.

بهروز غریب‌پور نویسنده و صاحبنظر مسائل فرهنگی درباره فعالیت‌های انجمن می‌گوید: انجمن نویسندگان مثل هر نهاد نوپای دیگر دو مشکل راییش رودارد که در این مدت کوه‌سعی کرده‌بر هر دو مشکل فائق شود؛ یکی انسجام‌بیشتر در خانواده نویسندگان کودک و نوجوان و دیگری یک رشته مسائل اجتماعی است که خود نویسندگان باید در آن باره اقدام کنند و مستلزم این است که حیطه وظایف و نقش آنها را با استفاده از منابع و اطلاعات داخل و خارج تعریف کنیم که یکی زمان و یکی تلاش تک‌تک اعضای انجمن نویسندگان است که با همکاری و مساعدت بتوانند همدلی بیشتر کسب کنند. انجمن باید بر اساس اساسنامه مدون‌اش عمل کند. دفاع از حقوق نویسندگان کودک و نوجوان شاید به هر شکل و به هر نحو از مهم‌ترین وظایف انجمن باشد.

فروکش کوردن تب‌اصلاحات

محمد هادی محمدی نویسنده برگزیده کتاب سال و پژوهشگر

۸۱/۲/۲۶: مجمع عمومی انجمن نویسندگان کودک ونوجوان

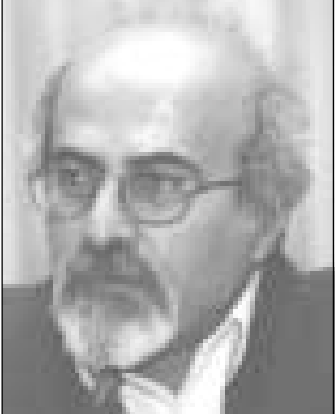
گاه برداشتن در مسیر

مطالبات نویسندگان

گیسو فغفوری

مهرداد مهدویان

بهروز غریب‌پور

محمد هادی محمدی

شهرام اقبال زاده

محمدرضا بایرامی

اعضای انجمن رفته‌ایم و نظر آنان را درباره انجمن پرسیده‌ایم. هیچ کدام از مصاحبه‌شونده‌ها عضو هیأت مدیره، بازرسان و دبیران کمیته‌های انجمن نیستند.

باید آستین‌ها را بالا بزنیم

شهرام اقبال‌زاده منتقد ادبیات کودک و نوجوان درباره عملکرد انجمن می‌گوید: به‌طور کلی تشکیل انجمن را به‌عنوان یک‌نهاده صنفی، حرکتی مثبت می‌دانم، در واقع انجمن یکی از دستاوردهای جنبش دوم خرداد است. البته به‌عنوان یک‌نهادهٔ نوب‌ضعف‌ها و قوت‌هایی دارد و می‌توان به نقاط ضعف آن اشاره کرد. مثل هر نهاد نوپایی انتظار این که چه هیأت مدیره و چه بدنه از ضعف عاری باشد، انتظار به‌جایی نیست. متأسفانه دموکراسی در کشور ماضعف تاریخی دارد. نویسندگان به حقوق مدنی خود آگاهی ندارند. آمدندو هیأت‌مدیره انتخاب کردند، بعد خودشان را کشیدند کنار. هیأت‌مدیره هم آدم‌هایی هستند با ضعف‌ها و قوت‌ها. کارهایی که به نظرشان رسیده انجام دادند؛ حرکت‌های فرهنگی، اعتراض به سانسور، تلاش برای هویت بخشیدن به نویسندگان کودک و نوجوان. البته به علت ضعف ساختاری جامعه ما، انجمن آن‌طور که باید و شاید نتوانسته جایگاه نویسندگان و شاعران و مترجمان را ارتقا ببخشد. این ضعف تاریخی ماست و به همه ما برمی‌گردد.

وی همچنین می‌گوید: انتقاد کردن صرف هنر نیست. کسانی که انتقاد می‌کنند باید ببینند خودشان چکار کرده‌اند. نمی‌گویم انتقاد نکنند، اما بگویند انجمن چه کار می‌توانسته بکند و نکرده است. نمی‌توانیم بایستیم‌واز دور بگویم انجمن این‌طوری است و آن‌طوری است، باید همه آستین‌ها را بالا بزنیم. من خودم در مدت کوتاهی که عضو انجمن بودم، به‌عنوان وظیفه خودمان می‌دانستم بخشی از کارها را انجام بدهم.

وی می‌افزاید: انجمن برای این تشکیل شده که حقوق پایمال شده را به‌نوعی محقق کند. متأسفانه جامعه‌ما اصلاً جایگاه نویسندگان کودک و نوجوان را نمی‌شناسد و متولیان فرهنگی هم به آنان بها نمی‌دهند.

در مسیر یادآوری مطالبات

محمدرضا بایرامی نویسنده برگزیده ۲۰سال‌اخیر در جشنواره بزرگ برگزیدگان ادبیات کودک ونوجوان وبرگزیده کتاب‌سال کشور سوئیس درباره عملکرد انجمن می‌گوید: وقتی عده‌ای از دوستان با حوصله‌تر و امیدوارتر از امثال من، دور هم جمع شدند تا انجمن نویسندگان کودک و نوجوان را تشکیل بدهند، شاید خودشان هم فکر نمی‌کردند که این تشکیلات بتواند چنین گسترده و فراگیر بشود، اما شده‌هرچند نه با کارآمدی لازم-و این در مجموع و به‌هر حال، حرکت خوبی بوده و هست، وقتی این دوستان در همان سال‌ها به من هم مراجعه می‌کردند، از آنجایی که هیچ وقت مضو هیچ دسته، گروه، محفل و یا باند و غیره نبوده‌ام، به این عزیزان می‌گفتم در جمع شما، افرادی هستند که گرایشات سیاسی دارند و با این گرایش‌ها، حرکت‌هایی کرده‌اند و من هر چند مخالف این حرکت‌ها نبوده و نیستم، اما هم‌راه کسی هم نیستم و می‌ترسم آن گرایش‌ها، این تشکیلات را هم به سمت و سویی ببرد و… اما آن دوستان اطمینان می‌دادند که چنین نخواهد شد و حتی می‌فرمودند که دغدغه‌های امثال شما را به‌صراحت با برخی از افراد مؤسس هم در میان گذاشته‌ایم و آنها قول داده‌اند که گرایش‌های سیاسی‌شان را در انجمن دخالت نخواهند داد و… به‌هر حال و در ضمن چنین صحبت‌هایی، انجمن پا گرفت و آدمی مثل من هم که اصلاً اهل تشکیلات و کارهای جمعی نیست، با تأخیری بیش از یک‌سال، به جمع پیوست. چرا که به‌نظرش می‌آمد به‌هر حال-بودن از این نوع-بهبتر از نبودن است و البته هیچ‌وقت هم انتظار نداشته و ندارم که انجمن نویسندگان یا مثلاً انجمن قلم، بتواند کار یا خدمت خارق‌العاده‌ای را برای ادبیات این کشور انجام بدهد. این شدنی نیست، لاقلاً به این زودی‌ها شدنی نیست. بنابراین باید پذیریم که این قشر نیز همچون سایر اقشار جامعه، مطالبات به حقی دارد که نمی‌تواند به آن برسد، اما حداقل می‌تواند در مسیر این

برگزیده ادبیات کودک و نوجوان درباره انجمن می‌گوید:من مدتی است به‌خاطر درگیری در کارهای پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان مشارکت زیادی در انجمن ندارم، بنابراین ارزیابی من ارزیابی کاملی نیست.ازپارسال حضور فعالی در انجمن نداشتم. امروز می‌خواهم بروم جلسه انجمن (جلسه دیدار نوروزی اعضای انجمن). به‌نظر من مسأله این انجمن هم همان مسأله انجمن‌های صنفی است که بافروکش کردن تب‌اصلاحات خود را محدود کردند و بسته نگه‌داشتند و تحرک چندانی ندارند. یعنی تحرکات صنفی چندانی ندارند و ی که در دوره اول عضو هیأت‌مدیره انجمن بوده، می‌افزاید: با توجه به سابقه تاریخی از زمان مشروطیت، دولت به مسائل صنفی هنرمندان اهمیت چندانی نمی‌دهد. همین مسأله بیمه را که تازه حالا ردیف بودجه‌اش مشخص شده، از چند سال پیش مرتب‌نامه‌نگاری کرده‌اند. این وضعیت هنرمندو نویسنده و شاعر ماست. این حداقل امکاناتی است که یک هنرمند باید داشته باشد.

محمدی درباره انجمن می‌گوید:هر انجمنی را اعضای می‌سازند. اهل ادبیات کودک در عرصه کار خودشان حضور برجسته‌ای ندارند. ۷۰-۸۰درصد در زمینه کار خودشان غیر فعال‌اند و یا این فعالیت برایشان کار دوم است. یا از روی تفنن به ادبیات کودکان پرداخته‌اند و یا که زمانی این کار را می‌کردند. از چنین ترکیب چه انتظاری می‌توان داشت؟

استمرار بلبشوی حکم‌بر روابط‌ناشر و مؤلف

فرمهر منجرزی مترجم و ویراستار کتاب‌های کودک و نوجوان در باره عملکرد انجمن می‌گوید:

ارزیابی عملکرد حدود پنج سال فعالیت یک‌نهاده فرهنگی، صنفی در چند سطر و یا چندین ستون کار چندان ساده‌ای نیست. همان‌گونه که شکل‌گیری و ادامه فعالیت آنها چندان ساده و خالی از مشکل نبوده و نیست.

انجمن نویسندگان کودک و نوجوان با هدف‌های زیر تشکیل شد. «حمایت مادی و معنوی از حقوق اعضا، ایجاد زمینه‌های مناسب برای رشد فرهنگی و مادی اعضا، ایجاد ارتباط میان اعضا، و مخاطبان آثارشان، تبادل اطلاعات و تجربیات میان اعضا، با محققان و منتقدان، کارشناسان و استادان داخل و خارج از کشور، ایجاد تسهیلات و شرایط مناسب جهت شرکت اعضا در محافل و مجامع فرهنگی، هنری و علمی داخل و خارج کشور، ارتقاء سطح کمی و کیفی ادبیات کودکان و نوجوانان، پژوهش و مطالعه پیرامون مسائل مرتبط به ادبیات کودک و نوجوان، تهیه و تدوین طرح‌ها و برنامه‌های فرهنگی و ارائه پیشنهادت سازنده و عملی به دست‌اندرکاران امور فرهنگی. تشویق و ترغیب نوجوانان و کودکان و ایجاد جاذبه برای آنان به منظور شکوفایی و تقویت روحیه ابتکار و شناخت استعدادهای درخشان، ایجاد تسهیلات لازم برای معرفی آثار هنری ارزنده اعضا به جامعه، تشکیل دوره‌های کوتاه‌مدت و آزاد فرهنگی و هنری، تهیه، گردآوری، نگارش، چاپ، نشر و توزیع کتاب، جزوه، مقاله درباره کودکان و نوجوانان با رعایت قوانین مربوطه» در واقع بااین‌بینی اهداف است که می‌توان دریافت انجمن در رویکرد و کارکرد چندساله خود تاچه‌میزان توفیق داشته و در تحقق هدف‌های پیش‌گفته تا به کجا پیش‌رفته است. به‌هر حال در یک بررسی اجمالی پیرامون چنین کارکردی می‌توان به‌موارد زیر اشاره کرد:

در زمینه حمایت مادی و معنوی از حقوق اعضا- تاکنون گام‌های ضعیفی برداشته شده است و پس از گذشت چند سال شاید به دلیل عدم پیگیری، هنوز به نقطه قابل‌قبولی نرسیده‌ایم و کم‌اکنان شاهد حتی‌شما و عقد قراردادهای ناعادلانه در زمینه حقوق مادی مؤلفان هستیم. این امر شاید به دلیل نبود مرجعی صلاح‌جوی برای رسیدگی به چنین اموری است که در نهایت باعث استمرار بلبشوی حکم‌بر روابط‌ناشر و مؤلف شده است. اما در زمینه ایجاد بستری مناسب برای رشد فرهنگی و مادی اعضا در فاصله مورد اشاره گام‌هایی برداشته شده که چندان موفق‌یا گسترده نبوده است. شاید هم هنوز زود باشد که توقع داشته باشیم کاری جمعی در آغاز شکل‌گیری، منافع تمام‌جمع را در نظر بگیرد. این واقعیت را می‌توان از تجربه چند دهه تلاش در زمینه فعالیت‌های اجتماعی دریافت که معمولاً امکانات در اختیار گروه‌ی خاص و معدود قرار داشته است و طبیعی است که امروز هم شاهد ادامه روند سابق هستیم. به همین

دلیل هم در مورد اتفاقات رخ داده در انجمن اعضا- تنها با دیدن افعال ماضی در خبرنامه انجمن بی‌به‌آنها می‌برند. از سوی دیگر ارتباط بین اعضای انجمن با انجمن‌های مشابه در سایر کشورها تاکنون چندان گسترده نبوده است. البته شاید بی‌انصافی باشد که انجام همه‌امور را از هیأت‌مدیره انجمن انتظار داشته باشیم. شاید اعضا- نیز آنگونه که باید و شاید برای فعال‌تر کردن انجمن روحیه مشارکتی ندارند و خود را چندان درگیر امور جاری آن نمی‌کنند. بدیهی است این موضوع هم ریشه تاریخی دارد.

به‌هر حال به‌نظر می‌رسد یک برنامه ریزی جدی برای فعال کردن اعضای انجمن ضروری باشد. شاید انجام پروژه‌ها و کارهای تحقیقی در گروه‌های متعدد بتواند در این زمینه راهگشا باشد. مختصر این که هر چند تلاش‌های صورت‌گرفته در چند سال اخیر، از وجوه مثبت بی‌بهره نبوده است اما با اعمال مدیریتی منسجم‌تر و فعال‌تر، انجمن می‌تواند به نتایج مثبت‌تری دست یابد. بی‌گمان برنامه‌ریزی دقیق‌تر به‌ویژه برای ارتقاء سطح دانش پدید آورندگان ادبیات کودک و پژوهش و مطالعه پیرامون چگونگی ارتباط با مخاطبان از جمله میلیون‌ها دانش‌آموز و ارتباط نزدیکتر با اولیا و مربیان آنان گامی اساسی در راه پیشبرد اهداف مثبت و اساسی انجمن خواهد بود. این نیز بدیهی است که در این راه تلاش همه‌جانبه اعضای انجمن و تعامل همه‌سویه آنان با خانواده‌ها و متولیان امر آموزش و پرورش کشور ضروری است. ارتباط با مخاطبان کودک و نوجوان یک‌روی سکه است و تلاش

در راه شناساندن ادبیات کودک و اصولاً کتاب کودک به متولیان امور و جدی گرفتن این شاخه از نویسندگی نیز روی دیگر سکه است. تلاش در راه اختصاص بخشی از تشویق‌های سالیانه همچون انتخاب کتاب سال کودک و انتخاب داورانی مطلع و آگاه از وظایفی است که انجمن نویسندگان باید به عهده بگیرد یا شاید اختصاص جوایزی تشویقی همچون کشورهای دیگر که مشوق نویسندگان‌مخصوصاً مؤلفان ادبیات کودک برای خلق آثاری ارزنده باشد.

توجه بیشتر به حقوق مادی و معنوی نویسندگان

مهرداد مهدویان مترجم کتاب‌های کودک و نوجوان در باره عملکرد انجمن می‌گوید: با وجود مشکلات فراوانی که انجمن پیش‌رو داشته، عملکرد بسیار مثبتی داشته است. وی با اشاره به این که از انجمن انتظار دارد از حقوق معنوی و مادی نویسندگان حمایت کند می‌افزاید: به‌نظر من از چهار سال پیش هنگامی که انجمن از یک اتاق بدون هیچ امکاناتی شروع به کار کرده تاکنون که یک محل مستقل برای برگزاری کنفرانس‌ها، مجامع عمومی و جلسات شعر و قصه دارد، عملکرد خوبی داشته است.

وی می‌افزاید: البته از لحاظ رفاهی کمکی نتوانسته بکند، چون انجمن صنفی به حساب نمی‌آید. البته خیلی تلاش شده تا به صورت صنف در بیاید، ولی هنوز این اتفاق نیفتاده است. با این همه سعی کرده است به صورت صنفی به نویسندگان کمک کند و به حقوق مادی نویسندگان و شاعران بپردازد. فکر می‌کنم بیشتر اعضای انجمن دوست دارند و انتظار دارند که به صورت صنف باشد، لان انجمن یک‌تشکل فرهنگی به حساب می‌آید.

صنفت ماعین سیاست‌ماست

رضی هیرمدی مترجم برگزیده بیست سال اخیر در جشنواره بزرگ برگزیدگان ادبیات کودک و نوجوان درباره انجمن می‌گوید: به‌نظر من انگیزه اولیه‌و ترکیب پدیدآورندگان انجمن نویسندگان کودک و نوجوان هر چه بوده باشد وجود آن برای نویسندگان کودک و نوجوان و به طبع آن برای جامعه فرهنگی ما مثبت است. حداقل فایده انجمن این بوده است که عده‌ای از روشنفکر جماعت را که معمولاً جمع شدن‌شان در یک‌جا کار مشکلی است، زیر یک سقف جمع کرده است.

فایده دومش این بوده است که نویسندگان کودک و نوجوان را به عنوان شاخه‌ای از شجره نویسندگان ایران مطرح کرده است. بنابراین، این که انجمن به علت مشکلات و فشارهای بیرونی و درونی نتوانسته در برآورد کردن خواسته‌های اعضایش موفقیت بیشتری داشته باشد به معنی نفی فلسفه و فایده وجودش نیست.

نظر درباره انتظاراتش از انجمن می‌گوید:

انتظار من از انجمن حفظ استقلال آن به مفهوم سیاسی و فرهنگی آن است. یعنی انجمن باید سعی کند، از سیاست هیچ گروه سیاسی، داخل و خارج حکومت دنباله‌روی نکند. منافع صنفی ما خود به خود و به اندازه کافی فرهنگی، اجتماعی و سیاسی هست، به عبارتی صنفیت ما عین سیاست ماست. به عنوان مثال دفاع از آزادی بیان جزو وظایف صنفی نویسندگان است. البته تعریف صنفیت از نظر من آن‌طور که دیگران تصور می‌کنند، محدود به منافع و مسائل رفاهی اعضا نیست. صنفی در معنای کلی‌تری در نظر م است. من معتقدم انسان موجود سیاسی است، و ناخوش‌روشنفکران و نویسندگان انسان‌های سیاسی هستند و نمی‌توانند بدون توجه به سیاست باشند، ولی همه این‌ها باید در چارچوب خاص نویسندگان کودک و نوجوان بررسی شود. از منظر دیگر منظور من از صنفی، مسائل رفاهی نیست، مثلاً این که ما با نویسندگان و روشنفکران سایر کشورها ارتباط داشته باشیم یا راجع به مسائل جامعه و دنیا واکنش نشان دهیم، را جزو وظایف خودمان می‌دانیم ولی من این را در قالب حزبی بودن و گروه‌ی بودن قبول ندارم باید نویسندگان در قالب خاص خودشان این نظر را بدهند.